

Qua gần 6 năm hoạt động TTGDCK TP.HCM đã phát triển về nhiều mặt, thực hiện tốt vai trò tổ chức và vận hành các hoạt động giao dịch chứng khoán trên thị trường tập trung thông suốt, an toàn và hiệu quả. Cụ thể các mặt đạt được như sau:

Kết quả hoạt động

1. Quản lý, điều hành thị trường

Tính đến thời điểm ngày 31.5.2006, TTGDCK TP.HCM đã tổ chức thành công 1.300 phiên giao dịch. Các hoạt động giao dịch được diễn ra liên tục, thông suốt. Bên cạnh đó, Trung tâm luôn nghiên cứu các giải pháp, kiến nghị Chính phủ và UBCKNN ban hành những chính sách, quy định kịp thời để điều tiết thị trường cho phù hợp với xu hướng phát triển và tạo ra một môi trường đầu tư thông thoáng, công bằng, đúng pháp luật đồng thời bảo vệ lợi ích chính đáng của nhà đầu tư. Đó là việc điều chỉnh biên độ dao động giá để phù hợp với từng giai đoạn phát triển của thị trường; tăng phiên giao dịch từ 3 phiên/tuần lên 5 phiên/tuần; áp dụng các biện pháp kỹ thuật mới như: tăng từ một đợt khớp lệnh lên 2 đợt trong một phiên giao dịch, áp dụng lệnh giao dịch tại mức giá khớp lệnh (lệnh ATO), chia nhỏ lô giao dịch cổ phiếu từ 100 CP xuống còn 10 CP, giảm tỷ lệ ký quỹ tiền mua chứng khoán từ 100% xuống 70%; tăng tỷ lệ sở hữu cổ phần của nhà đầu tư nước ngoài từ 20% lên 30% và từ tháng 10/2005 là 49% trên tổng khối lượng cổ phiếu niêm yết của một tổ chức phát hành; thay đổi phương thức giao dịch trái phiếu, theo đó trái phiếu chỉ được giao dịch theo phương thức thoả thuận, không quy định khối lượng giao dịch, biên độ dao động giá, đơn vị giao dịch và đơn vị yết giá và nhiều chính sách giải pháp khác. Bên cạnh đó, hoạt động giám sát giao dịch của Trung tâm cũng được tiến hành thường xuyên nhằm đảm bảo cho hoạt

TRUNG TÂM GIAO DỊCH CHỨNG KHOÁN TP.HCM

6 năm xây dựng và phát triển

TS. THÂN THỊ THU THỦY- NGUYỄN THỊ THU

động giao dịch chứng khoán được an toàn, công bằng và có hiệu quả, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của các chủ thể tham gia giao dịch trên thị trường.

2. Quản lý niêm yết

Khi mới đi vào hoạt động, tại TTGDCK TP.HCM chỉ có 2 loại cổ phiếu (REE và SAM) và một số trái phiếu chính phủ được niêm yết giao dịch. Số lượng chứng khoán niêm yết đã tăng dần qua các năm.

Đến cuối tháng 5.2006, TTGDCK TP.HCM có 36 công ty niêm yết, tăng thêm 4 công ty (HTV, VNM, TYA và CII) so với thời điểm 31.12.2005; nâng tổng giá trị niêm yết lên 4.158 tỷ đồng, tăng hơn 2 lần so với thời điểm cuối năm 2005. Các công ty có quy mô vốn lớn vẫn chưa góp mặt trên thị trường, ngoại trừ Vinamilk (vốn điều lệ là 1.590 tỷ đồng) nên tổng giá trị cổ phiếu niêm yết chỉ chiếm 7,73% tổng giá trị chứng khoán niêm yết toàn thị trường. Dù

vậy, các đợt phát hành thêm cổ phiếu trong năm 2005 của các công ty niêm yết đã rất thành công. Tổng số vốn huy động được là 312,24 tỷ đồng, gấp 6 lần tổng số vốn các tổ chức niêm yết huy động được qua thị trường chứng khoán của cả bốn năm trước đó. Đối với trái phiếu, do được đặc cách niêm yết nên trái phiếu chính phủ vẫn là loại trái phiếu chủ yếu được niêm yết trên thị trường. Tính đến ngày 31/5/2006, tổng giá trị trái phiếu niêm yết trên thị trường (theo mệnh giá) 49.305 tỷ đồng, trong đó trái phiếu chính phủ do Kho bạc nhà nước và Quỹ hỗ trợ phát triển phát hành chiếm 90,92%, còn lại là trái phiếu do thị trường chiếm 9,08%.

Dự kiến thời gian tới, số cổ phiếu niêm yết tại Trung tâm được tăng lên rất nhiều do Chính phủ đã có chủ trương đưa cổ phiếu của một số tổng công ty lớn, các ngân hàng thương mại quốc doanh cổ phần hoá vào niêm yết trên

Bảng 1: Tình hình niêm yết chứng khoán đến ngày 31.5.2006

Nội dung	Toàn thị trường	Cổ phiếu	Trái phiếu Chính phủ	Trái phiếu địa phương	Chứng chỉ quỹ
Tổng số CK niêm yết	383	36	318	28	1
Tỷ trọng (%)	100,00	9,40	83,03	7,31	0,26
Khối lượng niêm yết (ngàn CK)	938.907,47	415.853,10	448.263,62	44.790,75	30.000
Tỷ trọng (%)	100,00	44,29	47,74	4,77	3,20
Giá trị CK niêm yết (triệu VND)	53.763.967,53	4.158.531,03	44.826.361,50	4.479.075	300.000
Tỷ trọng (%)	100,00	7,73	83,38	8,33	0,56

Nguồn: Phòng thống tin thị trường – TTGDCK TP.HCM

thị trường

3. Quản lý giao dịch

Hoạt động quản lý giao dịch là một trong những nghiệp vụ quan trọng của TTGDCK TP.HCM. Xác định được tầm quan trọng đó, thời gian qua Trung tâm luôn nghiên cứu và kiến nghị các giải pháp kỹ thuật cũng như các quy chế, quy trình nhằm từng bước hoàn thiện và tạo điều kiện thuận lợi để các nhà đầu tư tham gia mua bán chứng khoán trên thị trường. Từ thời điểm ban đầu Trung tâm chỉ thực hiện một đợt khớp lệnh trong một phiên giao dịch và mỗi tuần chỉ tổ chức 3 phiên giao dịch (Hai, Tư, Sáu) thì nay Trung tâm đã tăng lên 2 đợt khớp lệnh trong một phiên và mỗi tuần thực hiện 5 phiên giao dịch. Từ 14.6.2006, TTGDCK TP.HCM sẽ thực hiện khớp lệnh 3 lần/phiên đối với giao dịch của cổ phiếu và chứng chỉ quỹ. Thời gian giao dịch khớp lệnh sẽ bắt đầu từ 8 giờ 20 phút và kết thúc vào lúc 10 giờ 30 phút. Giao dịch thỏa thuận đối với cổ phiếu từ 10 giờ 30 phút đến 11 giờ hàng phiên. Riêng đối với trái phiếu, nếu như trước đây, trái phiếu được tổ chức giao dịch thông qua 2 phương thức là khớp lệnh và thỏa thuận, có quy định biên độ dao động, đơn vị yết giá thì nay, căn cứ vào tình hình thị trường và kinh nghiệm quốc tế, trái phiếu được giao dịch chỉ qua phương thức thỏa thuận, không quy định biên độ và đơn vị yết giá.

Tình hình thị trường năm 2005 đã dần dần đi vào thể ổn định. Trong 8 tháng đầu năm 2005, chỉ số VN Index biến động theo chiều hướng tăng nhưng không lớn lắm. Tính đến phiên giao dịch ngày 31.8.2005, chỉ số đạt mức 254,5 điểm, tăng 15,21 điểm so với phiên giao dịch cuối năm 2004. Trong 4 tháng cuối năm 2005, chỉ số VN-Index dao động nhiều hơn, vượt qua ngưỡng 300 điểm vào khoảng giữa tháng 10 và biến động theo xu hướng tăng dần cho đến cuối năm. Tính đến phiên giao dịch cuối năm 2005, chỉ số đạt mức 307,5 điểm, tăng 53 điểm so với phiên giao dịch ngày 31/8/2005 và tăng 68,21 điểm (gần 30%) so với cuối năm 2004.

Tổng số lượng chứng khoán giao dịch toàn thị trường năm 2005 đạt được là 353 triệu, tương ứng với 26.887 tỷ đồng, tăng 42% về khối lượng và 35% về giá trị so với năm 2004. Tình hình tham gia của các nhà đầu tư nước ngoài vào thị trường chứng khoán VN trong 9 tháng đầu năm 2005 vẫn chưa khởi sắc. Số lượng chứng khoán giao dịch được là 36,35 triệu, tương ứng với 3.084 tỷ đồng. Nhưng từ khi có quyết định số 238/2005/QĐ-TTg ngày 29.9.2005 cho phép nhà đầu tư nước ngoài được nâng tỷ lệ sở hữu cổ phiếu niêm yết và chứng chỉ quỹ đầu tư từ 30% lên 49% làm cho thị trường giao dịch chứng khoán của các nhà đầu tư nước ngoài sôi động hẳn lên. Chỉ trong 3 tháng cuối năm 2005, số lượng chứng khoán giao dịch đạt tới 37,5 triệu, tương ứng với 2.803,7 tỷ đồng, xấp xỉ với tổng mức giao dịch của nhà đầu tư nước ngoài cả 9 tháng đầu năm 2005. Cho đến cuối năm 2005, tổng số lượng chứng khoán giao dịch là 73,86 triệu, tương ứng với 5.885,8 tỷ đồng, tăng gần gấp đôi so với năm 2004 và chiếm tỷ trọng khoảng 10% so với mức giao dịch của toàn thị trường.

Nhìn chung, năm 2005 được nhiều nhà đầu tư đánh giá là một năm kinh doanh thành công nhờ sự tăng trưởng khá cao của chỉ số giá chứng khoán VN-Index. Sự bứt phá của giá cổ phiếu được khởi nguồn từ quyết định mở rộng của Thủ tướng Chính phủ cuối tháng 9.2005. Bước sang năm 2006, thị trường chứng khoán đã bứt lên một tầm cao mới. VN-Index đã được lập ở mức kỷ lục 632,69 điểm vào ngày 25.4.2006,

tăng 325,19 điểm (hơn 2 lần) so với cuối năm 2005. Tổng khối lượng và giá trị giao dịch toàn thị trường trong 5 tháng đầu năm 2006 đạt được là 317 triệu chứng khoán và 80.501 tỷ đồng, đạt 90% về khối lượng và tăng gần 3 lần về giá trị so với cuối năm 2005. Khối lượng và giá trị giao dịch bình quân phiên toàn thị trường là 3,2 triệu chứng khoán và 813 tỷ đồng, tăng rất nhiều so với con số 1,4 triệu chứng khoán và 107,08 tỷ đồng của năm 2005. Năm 2006 đang được công chúng đón nhận với tinh thần lạc quan, tin tưởng vào sự phát triển mạnh mẽ của thị trường chứng khoán, bởi trong năm này, nhiều quyết sách lớn sẽ được thực thi. Sự chuyển biến tích cực của thị trường chứng khoán VN trong những tháng đầu năm 2006 bắt nguồn từ những đóng góp to lớn của tất cả các nhà đầu tư, đặc biệt là nhà đầu tư nước ngoài. Họ là những nhà đầu tư dẫn dắt thị trường và tạo ra những bứt phá ngoạn mục cho thị trường chứng khoán VN. Cụ thể như sau: nếu giá trị chứng khoán nhà đầu tư nước ngoài mua và bán trong năm 2005 là 3.038 tỷ và 2.847 tỷ đồng thì con số này trong 5 tháng đầu năm 2006 lên đến 62.022 tỷ và 60.905 tỷ đồng, tăng hơn 20 lần so với năm 2005 và chiếm trên 75% so với mức giao dịch toàn thị trường (80.501 tỷ đồng).

4. Quản lý thành viên

Qua gần 6 năm hoạt động, số công ty chứng khoán thành viên TTGDCK TP.HCM không ngừng tăng về số lượng, quy mô và chất lượng dịch vụ. Từ lúc chỉ có 6 Công ty chứng khoán

Bảng 2: Tình hình giao dịch các loại chứng khoán toàn thị trường qua các năm (theo phương thức khớp lệnh và thỏa thuận)

Năm	Số phiên	Khối lượng giao dịch			Giá trị giao dịch (tỷ đồng)		
		Tổng cộng	Bình quân	% +(-)	Tổng cộng	Bình quân	% +(-)
2000	66	3.662.790	55.497		92,36	1,40	
2001	151	19.721.930	130.609	538	1.034,72	6,85	1.120
2002	236	37.078.379	157.112	188	1.082,14	4,59	105
2003	247	53.105.990	215.004	143	2.997,68	12,14	277
2004	250	248.072.240	992.289	467	19.887,15	79,55	663
2005	251	353.070.622	1.406.655	142	26.887,83	107,08	135
5th/2006	99	317.717.410	3.209.267	90	80.501,25	813,14	299

Nguồn: Phòng thông tin thị trường – TTGDCK TP.HCM

thành viên vào thời điểm đầu, đến nay toàn thị trường đã có 14 công ty chứng khoán đăng ký làm thành viên TTGDCK TP.HCM với tổng số vốn đăng ký là 1.057,75 tỷ đồng. Quy mô của các công ty chứng khoán vẫn còn nhỏ bé so với vốn điều lệ của các công ty niêm yết. Chi riêng vốn điều lệ của Công ty Vinamilk đã hơn 50% vốn điều lệ của tất cả các công ty chứng khoán. Năng lực tài chính của các công ty chứng khoán còn hạn chế so với đòi hỏi của thị trường chứng khoán, nhất là trong nghiệp vụ bảo lãnh phát hành. Trong năm 2006-2007, Chính phủ sẽ đưa các công ty có quy mô lớn niêm yết trên thị trường thì bắt buộc các công ty chứng khoán phải tăng vốn mới phù hợp với thị trường. Các thành viên của TTGDCK TP.HCM hầu hết được cấp giấy phép hoạt động kinh doanh với 05 nghiệp vụ gồm: môi giới, tự doanh, quản lý danh mục đầu tư, bảo lãnh phát hành, tư vấn đầu tư. Số lượng tài khoản giao dịch chứng khoán của nhà đầu tư mở tại các công ty chứng khoán thành viên tăng liên tục qua từng năm và cho đến ngày 31.12.2005 có hơn 31.000 tài khoản được mở, tăng 44,87% so với đầu năm 2005, trong đó có 436 tài khoản của nhà đầu tư nước ngoài, tăng hơn 100% so với năm 2004. Làn sóng đầu tư ào ạt tăng lên trong những tháng đầu năm 2006. Tính đến cuối tháng 5/2006 có khoảng 46.000 tài khoản được mở.

5. Công bố thông tin thị trường

Hoạt động công bố thông tin trên thị trường chứng khoán được quy định cụ thể tại Nghị định 144/NĐ-CP ngày 28.11.2003 của Thủ tướng Chính phủ và Thông tư số 57/2004/TT-BTC ngày 17.6.2004 do Bộ tài chính ban hành.

Hoạt động công bố thông tin thị trường chiếm vị trí khá quan trọng trong việc xây dựng một thị trường chứng khoán hoạt động công khai, minh bạch nhằm tạo ra một môi trường đầu tư công bằng, cung cấp kịp thời các thông tin, dữ liệu cần thiết cho các nhà đầu tư. Nhận thức được điều đó, một

mặt TTGDCK TP.HCM tăng cường, kiểm tra giám sát việc thực hiện nghĩa vụ công bố thông tin của công ty niêm yết, mặt khác nâng cao chất lượng, nội dung và đa dạng hoá các phương tiện công bố thông tin theo phương châm: đầy đủ, kịp thời, chính xác và dễ tiếp cận. Hiện nay các thông tin về hoạt động chứng khoán và hoạt động của các tổ chức niêm yết được công bố thông tin đúng theo quy định và qua nhiều phương tiện như: trang Web, bản tin Thị trường chứng khoán, màn hình điện tử đặt tại TTGDCK TP.HCM và các công ty chứng khoán thành viên, thông qua mạng Internet gửi đến các địa chỉ E-mail đăng ký, Fax và các ấn phẩm thường niên của Trung tâm.

6. Đăng ký, lưu ký và thanh toán bù trừ chứng khoán

Hoạt động đăng ký, lưu ký và thanh toán bù trừ của TTGDCK TP.HCM không ngừng được cải thiện, nâng cao và luôn đảm bảo quy trình thanh toán các giao dịch được diễn ra thông suốt an toàn. Tính đến ngày 31.12.2005, Trung tâm đã nhận lưu ký khoảng 77,86% cổ phiếu và đối với trái phiếu là 95,38%; chứng chỉ quỹ là 97,67%. Trong năm 2005, Trung tâm đã thực hiện 76 đợt thực hiện quyền thanh toán cổ tức, giá trị thanh toán hơn 130 tỷ đồng; 214 đợt thanh toán lãi trái phiếu, giá trị thanh toán gần 3.600 tỷ đồng và thực hiện chuyển quyền sở hữu chứng khoán cho người sở hữu do thừa kế, tặng cho theo quy định của pháp luật. Trung tâm đã tiến hành thanh toán bù trừ an toàn cho các giao dịch cổ phiếu với chu trình thanh toán là T+3. Đặc biệt, năm 2005, Trung tâm đã rút ngắn thời gian và thực hiện thanh toán thành công cho các giao dịch trái phiếu với chu kỳ thanh toán chỉ còn một ngày sau ngày giao dịch.

7. Các hoạt động khác

TTGDCK TP.HCM đã tham gia nhiều đề tài nghiên cứu khoa học, trong đó có các đề tài liên quan đến vấn đề hoàn thiện và phát triển thị trường chứng khoán, chẳng hạn như: Xây dựng mô hình Sở giao dịch chứng

khoán VN; các giải pháp thúc đẩy huy động vốn đầu tư thông qua các định chế tài chính trung gian của VN trên địa bàn TP.HCM.

Phương hướng hoạt động của TTGDCK TP.HCM trong thời gian tới

Nhằm thực hiện tốt chiến lược phát triển thị trường chứng khoán VN từ nay đến năm 2010 đã được Chính Phủ thông qua, TTGDCK TP.HCM sẽ tập trung thực hiện một số nội dung sau:

- Triển khai đề án nâng cấp TTGDCK TP.HCM thành Sở giao dịch chứng khoán.

- Nghiên cứu phát triển mạnh thị trường trái phiếu, đặc biệt là trái phiếu chính phủ.

- Tiếp tục xây dựng, hoàn thiện và nâng cấp hệ thống giao dịch, giám sát, công bố thông tin, đăng ký - lưu ký - thanh toán bù trừ ở mức độ tự động hóa. Kết nối mạng hệ thống diện rộng giữa TTGDCK TP.HCM với các công ty chứng khoán.

- Không ngừng nâng cao năng lực vận hành, quản lý và giám sát thị trường.

- Nghiên cứu phát triển các định chế tài chính trung gian cho thị trường, các nhà đầu tư có tổ chức, đặc biệt là các nhà đầu tư nước ngoài.

Điểm qua vài nét về tình hình hoạt động sau 6 năm cũng như phương hướng phát triển của thị trường chứng khoán VN trong những năm tới, chúng ta thấy tuy thị trường chứng khoán VN còn khá non trẻ nhưng đầy tiềm năng. Thị trường chứng khoán VN thật sự là một kênh huy động vốn hữu hiệu cho sự phát triển đất nước. VN muốn hội nhập với nền kinh tế toàn cầu, thì không còn cách nào khác hơn là phải phát triển thị trường chứng khoán. Với quyết tâm hội nhập với nền kinh tế thế giới của chính phủ VN, chúng ta hoàn toàn có thể tin rằng thị trường chứng khoán VN sẽ đạt được nhiều thành tựu to lớn hơn nữa trong thời gian sắp tới để có thể ngang tầm với các thị trường chứng khoán trong khu vực ■